



**Uw onderzoek**  
**Onze data**

## Inleiding

Het CBS heeft als taak het publiceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie, die inspeelt op de behoefte van de samenleving.

De informatie die het CBS publiceert, omvat vele maatschappelijke aspecten, van macro-economische indicatoren als economische groei en consumentenprijzen, tot de inkomenssituatie van personen en huishoudens.

Het CBS stelt deze informatie objectief en onafhankelijk voor iedereen beschikbaar via de website van het CBS ([www.cbs.nl](http://www.cbs.nl)).

Het CBS maakt het ook mogelijk om toegang te krijgen tot de databestanden die gebruikt zijn bij het werk van het CBS. Deze brochure beschrijft de mogelijkheden om onderzoek te doen op basis van de geanonimiseerde gegevens die bij het CBS aanwezig zijn over personen, huishoudens, bedrijven en instellingen; dit zijn de zogenoemde microdatabestanden.

## Toegang en gebruik

U heeft een onderzoek in gedachten, een onderzoeksvoorstel is in de maak en u wilt de mogelijkheden verkennen om uw onderzoeksvragen te beantwoorden met behulp van microdata-analyse. Bij het CBS kunt u toegang krijgen tot CBS-databestanden en met deze microdata zelfstandig aan de slag gaan. Een overzicht van alle bestanden die beschikbaar zijn voor uw onderzoek kunt u vinden op [www.cbs.nl/microdata](http://www.cbs.nl/microdata). En wilt u voor uw onderzoek gebruik maken van een bestand dat niet in de catalogus voorkomt, dan kan het CBS in veel gevallen een specifiek bestand voor u samenstellen. Bovendien is het mogelijk om uw eigen databestand te (laten) koppelen aan databestanden van het CBS zodat u met het verrijkte databestand onderzoek kunt doen.

Het CBS verleent onder bepaalde voorwaarden toegang tot microdata. De voorwaarden voor het gebruik van de microdatabestanden van het CBS vindt u op [www.cbs.nl/microdata](http://www.cbs.nl/microdata).

Zodra uw organisatie toestemming heeft gekregen om zelf onderzoek te doen met de microdata van het CBS, kunt u voor het onderzoek gebruik maken van de Remote Access(RA)-faciliteit. Dit betekent dat u met een persoonsgebonden token via een beveiligde internetverbinding toegang tot de data kunt krijgen op elke veilige werkplek<sup>1)</sup>.

## Hulp en ondersteuning

Wilt u de mogelijkheden verkennen om gebruik te maken van de CBS microdatafaciliteiten voor uw onderzoek, dan biedt het CBS daar ondersteuning bij. Het CBS heeft een team van adviseurs die samen met u deze mogelijkheden kunnen onderzoeken. Voor het faciliteren van de toegang tot en gebruik van de microdatafaciliteiten brengt het CBS kosten in rekening. Wilt u meer informatie over de mogelijkheden om zelf onderzoek te doen met microdata, dan kunt u hiervoor contact opnemen met CBS via [microdata@cbs.nl](mailto:microdata@cbs.nl) of 070-3375006.

<sup>1)</sup> Zie hiervoor 'Regels gebruik RA-faciliteit' op [www.cbs.nl/microdata](http://www.cbs.nl/microdata).

## Dienstenoverzicht

Wanneer u aan de slag wilt gaan met CBS-microdata, dan biedt het CBS daarbij hulp en ondersteuning. Een aantal diensten neemt u verplicht af en andere zijn optioneel. In het volgende overzicht is dat zo goed mogelijk in kaart gebracht.

## Aanvraag en start van een onderzoeksproject

| Dienst                                   | Verplicht/<br>optioneel | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hulp bij aanvragen instellingsmachtiging | Optioneel               | Om te kunnen werken met microdata van het CBS moet door uw organisatie een verzoek hiertoe ingediend worden. U moet dit zelf aanvragen, het CBS kan u hierbij ondersteunen.                                                                                                        |
| Informatie over beschikbare bestanden    | Optioneel               | Informatie verstrekken over eventueel beschikbare databestanden. Heeft u na het doornemen van de beschikbare informatie nog vragen waarvan de beantwoording veel tijd kost, dan wordt dit als een los haalbaarheidsonderzoek geoffreerd (zie Vooronderzoek naar beschikbare data). |
| Vooronderzoek naar beschikbare data      | Optioneel               | Onderzoek naar de beschikbaarheid van databestanden binnen het CBS die niet opgenomen zijn in de bestandscatalogus. Dit betreft vooronderzoek waarvan de inschatting is dat het meer dan 5 uur kost om duidelijkheid te krijgen of de data beschikbaar zijn.                       |

## Opstart van een onderzoeksproject

| Dienst                            | Verplicht/<br>optioneel | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opstarten nieuw onderzoeksproject | Verplicht               | Alle activiteiten die nodig zijn om een nieuw onderzoeksproject op te starten: <ul style="list-style-type: none"><li>- expertoverleg</li><li>- opstellen van een contract</li><li>- inrichten van een projectomgeving op RA (accounts aanmaken, rechten op bestanden uitdelen, benodigde software installeren).</li></ul> Als er bestanden vanuit het CBS nodig zijn die niet in de bestandscatalogus voorkomen, dan valt het klaarzetten van deze bestanden niet onder deze basisdienst. Dit wordt als maatwerkdienst geoffreerd. |
| Autorisatie nieuwe onderzoeker    | Verplicht               | Het opstellen van een geheimhoudingsverklaring en het geven van uitleg over het werken op de RA-omgeving. Ook wordt een token aan de onderzoeker in bruikleen gegeven.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                            |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Autorisatie meekijker                      | Optioneel | Het opstellen van een geheimhoudingsverklaring en het administratief opvoeren van een meekijker bij het betreffende onderzoeksproject. Een meekijker kan slechts meekijken met een geautoriseerde RA-onderzoeker. Daarnaast is het mogelijk om een meekijkaccount te krijgen met alleen leesrechten op RA. In dat geval wordt aan de meekijker een token in bruikleen gegeven.                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Toegang OSSC                               | Optioneel | Als uw RA-project erg veel rekenkracht vergt bestaat de mogelijkheid om onder voorwaarden gebruik te maken van de ODISSEI Secure Super Computer (OSSC). Als u als onderzoeker op RA toestemming heeft van het CBS en SURF om gebruik te maken van OSSC dan zorgen wij dat u hiervan gebruik kunt maken binnen uw RA-project.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Importeren eigen microdatabestand          | Optioneel | U kunt in overleg een eigen databestand met gegevens over individuele personen/bedrijven/instellingen aanleveren en (laten) koppelen aan een CBS-bestand om te gebruiken in uw onderzoeksproject. De gegevens dienen rechtmatig te zijn verkregen en ook de verstrekking aan het CBS dient rechtmatig te zijn. Het bestand dient u aan te leveren via onze beveiligde uploadfaciliteit. Het is niet toegestaan om dit bestand per e-mail te versturen. Dit bestand wordt door het CBS versleuteld om onthulling te voorkomen. Direct identificerende variabelen worden verwijderd en vervangen door een koppelsleutel van het CBS. |
| Samenstellen onderzoeksbestand             | Optioneel | Als de beschikbare catalogusbestanden ontoereikend zijn voor uw onderzoeksproject, kan een bestand samengesteld worden afgestemd op uw wensen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Gebruik van aanvullende aanwezige software | Optioneel | Naast de basissoftwarepakketten is een aantal aanvullende softwarepakketten aanwezig op RA. Tegen een bijdrage in de licentiekosten kunt u hier gebruik van maken.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Gebruik van niet aanwezige software        | Optioneel | Wilt u gebruik maken van een softwarepakket dat niet aanwezig is op RA, dan maakt het CBS een offerte voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek om de betreffende software beschikbaar te stellen. Op basis van dit haalbaarheidsonderzoek krijgt u vervolgens een offerte voor het aanschaffen en installeren van de software. Na installatie biedt het CBS geen verdere ondersteuning voor deze softwarepakketten.                                                                                                                                                                                                       |

# Lopend onderzoeksproject

| Dienst                                                      | Verplicht/<br>optioneel | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ondersteuning tijdens lopend onderzoeksproject              | Verplicht               | Service-abonnement per maand voor: <ul style="list-style-type: none"><li>– beschikbaarheid RA-netwerk</li><li>– gebruik basissoftware</li><li>– gebruik hardware en opslagruimte; per project is er een maximum opslagruimte van 100 GB</li><li>– exports, niet zijnde output (syntaxen)</li><li>– kleine importverzoeken</li><li>– helpdesk</li><li>– administratieve afhandeling</li></ul> |
| Outputcontrole                                              | Verplicht               | Het controleren op onthullingsrisico van aangeboden output. De richtlijnen waar een output aan moet voldoen zijn in een apart document beschreven.                                                                                                                                                                                                                                           |
| Wijzigen onderzoeker(s)                                     | Optioneel               | Het toevoegen of uitschrijven van onderzoekers aan een lopend onderzoeksproject.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Bestanden toevoegen                                         | Optioneel               | Het toevoegen van één of meer bestanden aan een lopend onderzoeksproject (in geval van onderzoeksbestanden valt het samenstellen van het bestand niet onder deze dienst; dit wordt als speciale dienst geoffreerd).                                                                                                                                                                          |
| Beantwoorden van omvangrijke vragen                         | Optioneel               | Het afhandelen van omvangrijke, complexe vragen/uitzoekklussen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Extra opslagcapaciteit                                      | Optioneel               | Het vergroten van de opslagruimte wanneer de maximale hoeveelheid beschikbare opslagruimte op het RA-netwerk niet voldoende is.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Overzetten bestanden uit een ander lopend onderzoeksproject | Optioneel               | Het overzetten van bestanden (syntaxen en databestanden) uit een ander lopend of afgesloten project naar een lopend project.                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Verplaatsen geconverteerde catalogusbestanden               | Optioneel               | Geconverteerde catalogusbestanden van STATA- en SAS-gebruikers kunnen verplaatst worden naar een andere plek dan de shared workspace. Hiermee tellen deze bestanden niet mee in de opslagcapaciteit van een project.                                                                                                                                                                         |
| Verhuizen onderzoeksproject                                 | Optioneel               | Het verhuizen van een project naar andere organisatie, bijvoorbeeld omdat de onderzoeker bij een andere organisatie gaat werken.                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Verlengen onderzoeksproject                                 | Optioneel               | Voor het verlengen van het onderzoeksproject kan een verzoek worden ingediend (minimaal 1 jaar, maximaal 5 jaar).                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Tijdelijk stilleggen onderzoeksproject                      | Optioneel               | Het onderzoeksproject kan tijdelijk stilgelegd worden, als er gedurende langere tijd niet aan gewerkt gaat worden. De toegang tot de projectomgeving wordt geblokkeerd, maar de omgeving blijft wel staan op de RA-omgeving.                                                                                                                                                                 |

|                                      |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Beëindigen van een onderzoeksproject | Verplicht | Alle activiteiten die nodig zijn om een onderzoeksproject te beëindigen. Het gedurende 5 jaar bewaren van het projectarchief na afloop van het onderzoeksproject. Als dit projectarchief groter is dan 1 GB worden hier extra kosten voor in rekening gebracht (zie Bewaren groot project archief). |
|--------------------------------------|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Na afsluiting van een onderzoeksproject

| Dienst                                 | Verplicht/<br>optioneel | Toelichting                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bewaren groot projectarchief           | Optioneel               | Is het door u klaargezette projectarchief in gezipte vorm groter dan 1 GB, dan wordt per extra GB eenmalig een vast bedrag in rekening gebracht voor een bewaarperiode van vijf jaar.                                                     |
| Verlengen bewaartermijn projectarchief | Optioneel               | Is de standaard archieftermijn van 5 jaar onvoldoende, dan kan deze worden verlengd tot 10 jaar.                                                                                                                                          |
| Heropenen afgesloten onderzoeksproject | Optioneel               | Het heropenen van een afgesloten en gearhiveerd RA-onderzoek is mogelijk zolang het binnen de overeengekomen archiveringstermijn is. Er wordt opnieuw een projectomgeving ingericht en het archiefbestand wordt weer beschikbaar gesteld. |

## Tarievenoverzicht 2023

In onderstaand overzicht vindt u de tarieven in euro's voor 2023. De onderstaande tarieven zijn netto-bedragen (het CBS is vrijgesteld van btw-heffing). Prijswijzigingen kunnen ingevoerd worden op 1 januari van een volgend jaar.

Deelnemers aan ODISSEI kunnen onder voorwaarden een korting krijgen op de kosten van microdata onderzoek; zie [www.odissei-data.nl](http://www.odissei-data.nl).

| <b>Aanvraag en start van een onderzoeksproject</b> | <b>2023 (euro's)</b> |
|----------------------------------------------------|----------------------|
| Hulp bij aanvragen instellingsmachtiging           | gratis               |
| Informatie over beschikbare bestanden              | gratis               |
| Vooronderzoek naar beschikbare data                | Op aanvraag          |

| <b>Opstart van een onderzoeksproject</b>                              | <b>2023 (euro's)</b> |
|-----------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Opstarten nieuw project                                               |                      |
| - Basis opstartkosten                                                 | 1 800,-              |
| - Kosten per bestandsonderwerp*                                       | 180,-                |
| Autorisatie nieuwe onderzoeker of meekijker                           |                      |
| - Autorisatie nieuwe onderzoeker                                      | 375,-                |
| - Autorisatie meekijker met leesrechten-account (geen token in bezit) | 375,-                |
| - Autorisatie meekijker met leesrechten-account (token al in bezit)   | 200,-                |
| - Autorisatie meekijker zonder leesrechten-account                    | gratis               |
| - Nieuw token bij verlies                                             | 150,-                |
| - Opstellen geheimhoudingsverklaring                                  | gratis               |
| Toegang OSSC (per onderzoeker)                                        | 250,-                |
| Importeren eigen microdatabestand                                     |                      |
| - Eenvoudige versleuteling, directe identificatie (bv. KvK, BSN)      | 250,-                |
| - Normale versleuteling, indirecte identificatie                      | 675,-                |
| - Complexe versleuteling                                              | 1 300,-              |
| Samenstellen onderzoeksbestand                                        | Op aanvraag          |
| Gebruik aanvullende aanwezige software (per maand)                    |                      |
| - Gebruik aanvullende aanwezige software SAS                          | 560,-                |
| - Gebruik aanvullende aanwezige software Ox                           | 50,-                 |
| - Gebruik aanvullende aanwezige software Gauss                        | 60,-                 |
| - Gebruik aanvullende aanwezige software MLWin                        | 40,-                 |
| Gebruik van niet aanwezige software                                   | Op aanvraag          |



| <b>Lopend onderzoeksproject</b>                            | <b>2023 (euro's)</b> |
|------------------------------------------------------------|----------------------|
| Ondersteuning tijdens lopend onderzoeksproject (per maand) |                      |
| - Ondersteuningskosten per bestandsonderwerp*              | 18,-                 |
| - Ondersteuningskosten per onderzoeker                     | 122,-                |
| Outputcontrole (per controle)                              |                      |
| - Normale output                                           | 250,-                |
| - Kleine output (output light)                             | 125,-                |
| - Ontsleutelen van versleutelde output                     | 250,-                |
| Wijzigen onderzoeker(s) bij een onderzoeksproject          | gratis               |
| Bestanden toevoegen aan een onderzoeksproject              |                      |
| - Nieuw bestandsonderwerp* toevoegen (per onderwerp)       | 180,-                |
| - Overige bestanden toevoegen aan project                  | gratis               |
| Beantwoorden omvangrijke vragen                            | Op aanvraag          |
| Extra opslagcapaciteit (per 50 GB per maand)               | 25,-                 |
| Overzetten bestanden uit een afgesloten onderzoeksproject  | gratis               |
| Verplaatsen geconverteerde catalogusbestanden              | gratis               |
| Verhuizen onderzoeksproject                                | 500,-                |
| Verlengen onderzoeksproject                                |                      |
| - Standaard                                                | 25,-                 |
| - Niet-standaard administratieve handelingen               | 100,-                |
| Tijdelijk stilleggen onderzoeksproject (per maand)         | 80,-                 |
| Beëindigen van een onderzoeksproject                       | gratis               |

| <b>Na afsluiting van een onderzoeksproject</b>         | <b>2023 (euro's)</b> |
|--------------------------------------------------------|----------------------|
| Bewaren groot projectarchief (per extra GB)            | 50,-                 |
| Verlengen bewaartermijn projectarchief (maximaal 1 GB) | gratis               |
| Heropenen afgesloten onderzoeksproject                 | 750,-                |

\* Een bestandsonderwerp komt in beginsel overeen met een bestaande bestandsnaam ongeacht het aantal jaargangen dat hiervan gebruikt wordt. In incidentele gevallen is een aantal bestandsnamen samengevoegd tot één bestandsonderwerp. Een overzicht van de bestanden met bijbehorende onderwerpen vindt u op [www.cbs.nl/microdata](http://www.cbs.nl/microdata).

## Kostenvoorbeelden van microdataonderzoek

Hieronder een aantal voorbeelden, om u een indruk te geven van de kosten die gemoeid zijn met een microdataonderzoek.

### Project A

2 bestandsonderwerpen, 1 onderzoeker, 1 x outputcontrole, looptijd van 3 maanden:

| Dienst                                  | Kosten  | Totaal kosten  |
|-----------------------------------------|---------|----------------|
| <b>Startkosten</b>                      |         |                |
| Basiskosten                             | € 1 800 | € 1 800        |
| Kosten per bestandsonderwerp            | € 180   | € 360          |
| <b>Autorisatie nieuwe onderzoeker</b>   | € 375   | € 375*         |
| <b>Maandelijks ondersteuningskosten</b> |         |                |
| Kosten per bestandsonderwerp            | € 18    | € 108**        |
| Kosten per onderzoeker                  | € 122   | € 366***       |
| <b>Outputcontrole</b>                   | € 250   | € 250          |
| <b>Totale projectkosten</b>             |         | <b>€ 3 259</b> |

\* Voor onderzoekers die al eerder op RA gewerkt hebben, worden deze kosten niet in rekening gebracht.

\*\* (€ 18 x 2 x 3), \*\*\* (€ 122 x 3)

### Project B

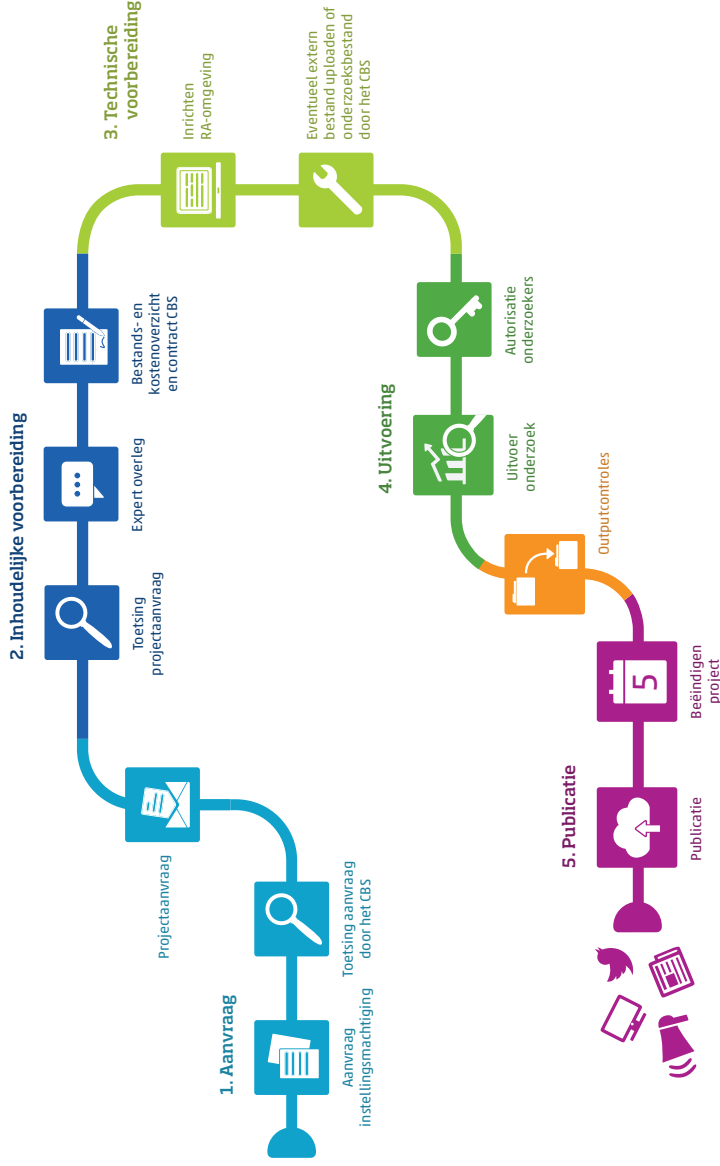
10 bestandsonderwerpen, 3 onderzoekers, 5 x outputcontrole, looptijd van 24 maanden:

| Dienst                                  | Kosten  | Totaal kosten   |
|-----------------------------------------|---------|-----------------|
| <b>Startkosten</b>                      |         |                 |
| Basiskosten                             | € 1 800 | € 1 800         |
| Kosten per bestandsonderwerp            | € 180   | € 1 800         |
| <b>Autorisatie nieuwe onderzoeker</b>   | € 375   | € 1 125*        |
| <b>Maandelijks ondersteuningskosten</b> |         |                 |
| Kosten per bestandsonderwerp            | € 18    | € 4 320**       |
| Kosten per onderzoeker                  | € 122   | € 8 784***      |
| <b>Outputcontrole</b>                   | € 250   | € 1 250         |
| <b>Totaal projectkosten</b>             |         | <b>€ 19 079</b> |

\* Voor onderzoekers die al eerder op RA gewerkt hebben, worden deze kosten niet in rekening gebracht.

\*\* (€ 18 x 10 x 24), \*\*\* (€ 122 x 3 x 24)

# Stroomschema werken met CBS-microdata



## Meer weten?

[microdata@cbs.nl](mailto:microdata@cbs.nl)

070-3375006

[www.cbs.nl/microdata](http://www.cbs.nl/microdata)

Voor wat er **feitelijk** gebeurt

